

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiati her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 23 Mayıs, 1929

Sayı: 130

Bayram günleri, dünyanın bin bir türlü işleri arasında bunalan ruhların dinlendiği, sükûna kavuştuğu zamanlardır. Bayramın çocukların günü olduğunu söylerler, bu doğrudur, fakat şunu da ilâve etmek şartile: bayram günleri bütün insanların çocuklar kadar saf ve endişesiz oldukları günlerdir. Biz muhterem okuyucularımızı kutluluyor ve önümüzdeki bir çok senelerin bütün vatandaşlarımıza saadetler getimesini dileyoruz.
— HAYAT —

KURBAN

Bu hafta İslâm âleminin her tarafında milyonlarca kurban kesilecek. Milyonlarca dindar, Allahın emrine inkiyat ederek, ahiret selâmetini kazanmağa çalışacaklar. Müslümanların senenin bu haftasında semaya yükselttikleri ümit bakışını diğer dinlerden olanlar başka fırsatlarda tevcih ederler. Zira basit olsun, mütekâmil olsun diğer dinlerde de kurban etmek adettir. Hatta bazan, İlâh payesinde görülen nebat veya hayvan bizzat kurban edilir. Totem olan cinsin bereketinin temini, avda, harpte muvaffakiyet talebi, cemaat içine sokulan yeni bir uzvun taktisi kurban ile beraber olur. Ziraî faaliyetlerin başlangıcında ve sonunda zebihalar takdimi gene şarttır. Bu

şekilde kurban ayinleri mevsimden mevsime vukubulur ve içtimaî hayatın mühim safhalarının iptida ve intihasını işaret eder.

Bütün bir kavmin topuna şamil dinlere yükseldikmi, mevsimden mevsime ve ziraat ameliyelerine merbut olarak yapılan ayinler, kavmin ilahları şerefine daha fazla ihtişam ve servet kazanıyor. Adî ve fevkalâde fırsatlarda, bu ilahların himayesini elde etmek için pek çok kurban-taktim olunuyor. Yalnız alem-şumul dinlerde, bilhassa İslâmda, ferdin ahiretteki selâmeti düşüncesi dinî şuurun ilk safını kaplamış olduğundan kurban men-sekinin içtimaî mahiyeti daha az göze çarpar.

Bu takdimlerden gaye ne? Bazı cemiyetlerde hemcinsin yenilmesine kadar varmış olan bu külfetleri ve ayinleri insan neden ihtiyar ediyor? İlk nazarda ve basit bir mantıka tabi olarak şu cevabı vermek mümkündür: insanlar bu fedakârlıklara katlanıyorlar, çünkü, karşılık olarak bir menfaat ummaktadırlar. Bazan tahtında kalarak, tabii bir ölümle, ihtiyarlığından dolayı hükümdar ölürse kavmin başına musibet geleceğine inanılır, buna mahal vermemek için hükümdar tebası tarafından katlolunur. Bazan kral, kavminin ve kendinin selâmeti için pek aziz bir vücudu, oğlunu kurban etmek lâzım geldiğine inanır: «Garbî Asyadaki Samî kavimlerde, umumî bir tehlike oldumu, kral, kavmin menfaatını temin için

Dostoievski

Büyük Hikâye

MUNİSLER

Türkçeye nakleden: AHMET RAGİP

Mutlaka bilmek isterseniz... Yani eğer baştan anlatmak lâzımsa... şöyle: kızcağız, kendisi, doğrudan doğruya bana geldi... Bir kaç ufak tefek rehin getirdi, faizle para almak için... Para ile gazeteye ilân verecekti: «Bir mürebbiye bir aile nezdine girmek istiyor, başka bir şehire de gidebilir, icabında saatle hususî ders te verir v.s...» İlk evvelâ tanışıklığımız işte böyle başladı... Bana gelen bir çokları arasında bu da lâalettayın biri idi... Ama sonraları ben bunu diğer müşterilerimden ayırmağa başladım... Çok nahif, sarışın, orta boylu idi... Sonra, benimle alışverişte öyle çekingen ve beceriksizdi ki! (Galiba her yabancıya karşı o böyle idi.) Onun nazarında tabii ben de başkaları gibi bir yabancı idim. Yani bana faizci değilde insan olarak bakarsanız... Parayı alır almaz hemen bana arkasını döner gider, işi sessiz sedasız olup biterdi. Halbuki diğerleri benimle çekişirler, söylenirler, kavga ederler, fazla para isterlerdi. Bu, bir tek kelime söylemez ve ne verirsem onu alırdı... Galiba hikâyeyi karıştırmaya başladım... Evet! ilk evvelâ bana getirdiği rehinler nazarı dikkatimi celbetmişti: gümüş, altın kaplama bir çift küpe, sonra ufak ve ucuz bir madalyon.. Topu yirmi kopeklik şeyler. Eşyasının fazla bir kıymeti olmadığını kendisi de bilirdi galiba. Fakat bu ufak tefeklerin indinde çok daha fazla kıymetleri olduğunu ben çehresinden okuyabiliyordim. Ebeveyninden kendisine kalan yegâne şeyler işte bu bana getirdiği ufaktefeklerdi, bunları sonradan öğrendim. Yalnız bir defa, getirdiği rehini görünce doğrusu gülümsemekten kendimi alamamıştım. Size yalnız şunu söyleyeyim ki böyle bir şey için ahvali adiyede kendime karşı asla müsaadekâr davranmam. Müşterilerime karşı daima centilmen tavrı takınıyorum: kısa ve az söylerim; terbiyeli fakat sert.. evet terbiyeli fakat sert. Ama kendisi bu defa bana tavşan derisinden tüyleri dökülmüş bir kürklü manto getirmez mi? Ben de getirdiği şey hakkında bir telmihten, pek şaka tarzında bir imadan kendimi alamadım. Aman yarabbi, ne kadar da kıpkırmızı oldu! Büyük mavi, rüyalı gözleri vardı; bu gözler birbenbire parıldadı! Birtek kelime söylemedi. Manto bakiyesini gazetesine sardı ve gitti. İşte asıl o gündenberi nazarı dikkatimi kendisine çevirdim, onun hakkında bana bazı düşünceler, evet, pek hu-

susî düşünceler geldi... O zaman tamamen başka bir hissin bende doğduğunu da hatırlıyorum. İsterse-seniz diyeyim ki bu, diğer bütün hislerime hakim olan esas histi. O da şu ki: gençti, fevkalade gençti, o kadar gençti ki insan kendisine on dört yaş ya verir ya vermezdi. Hakikatte o zaman on altı yaşından üç ay küçüktü. Canım, zaten söyleyeceğim bu değildi ve şimdi bahsettiğim esas histe an'asıl onun bu gençliği üzerinde değildi ki! Ertesigünü gene geldi.

Aralıkta sonradan haberdar olduğum gibi, o, tavşan derili mantosile faizci « Dobranravof » ve « Mozer » e de gitmiş; fakat bunlar rehin olarak yalnız altın ve gümüş eşya aldıklarından onunla konuşmamışlar bile. Halbuki ben bu kızdan rehin olarak evvelce kıymetsiz bir dağkeçisi kürkünü almıştım. Sonra bunu yaptığımı epeyce hayret ettim; çünkü ben de yalnız gümüş ve altın eşya alırdım. Hasılı onun *dağkeçisi* kürkünü istisna etmiştim. Eyice hatırlıyorum; onun hakkındaki düşüncelerimin ikincisi de bu oldu.

Bu sefer, evvelce « Mezer » e de uğradıktan sonra, bana bir kehribar ağızlık getirdi. Ağızlık pek öyle âdi değildi, meraklıları için belki bir kıymeti vardı. Benim için ama tamamen kıymetsizdi; çünkü bildiğiniz gibi, ben yalnız altın ve gümüş eşya alırdım. Velhasıl... dünkü sessiz isyandan sonra bugün gene geldi; bundan dolayı kendisini sertçe kabul ettim. Benim sertliğim de barit davranmaktır. Kehlibar ağızlık için kendisine iki ruble verdim; fakat biraz münfail ve hadit bir sesle:

— Bunu siz getirdiğiniz için kabul ediyorum; « Mozer » böyle bir şeyi asla almaz! demekten kendimi alamadım. Bilhassa bu « Siz getirdiğiniz için » kelimeleri üzerine pek hususî bir mana ile bastım; zira hiddetlenmişim. Bu « Siz getirdiğiniz için » i işitince gene kızardı, fakat gene bir kelime söylemedi, parayı ayaklarına da fırlatmadı, hayır, hayır, bilâkis kabul etti. — Ah şu sefalet!... Fakat gene ne kadar da kıpkırmızı oldu! Kendisini ta derinliklerinden rencide etmiş olduğumu gördüm. Gittikten sonra birdenbire kendime: — Senin şu kızcağız üzerindeki hakimiyet ve zaferin acaba iki rubleye deyer mi! diye de sormuştum. Hah.. Hah.. Hah.. Gayet iyi hatırlıyorum... — Devam ediyor —